

Zondag 28 juli 1918 – enige editie

Havre, 27 juli. Officieel. Het Belgisch legerbericht van 20 tot 26 juli luidt: onze verkenningspatrouilles zijn met goed gevolg werkzaam geweest, met name bij Langemark, Diksmuide en voor Nieuwpoort. We maakten een vijftiental gevangenen bij Wieltje en hebben in de streek van Nieuwpoort een Duitse verkenning afgeslagen. Over het gehele front had de gewone artilleriebedrijvigheid plaats, ze was het sterkst ten zuiden van de IJzer. We hebben de verbindingswegen van de vijand even beschoten. Verscheidene van onze kantonnementen zijn 's nachts beschoten geworden door vijandige artillerie en vliegers. In de nacht van 21 op 22 juni werd een Duits vliegtuig door ons afweergeschut neergeschoten. Luitenant Coppens, van de vliegdiens, heeft zes vijandelijke kabelballons in brand geschoten, waarvan drie op 22 juli in minder dan 5 minuten. Dat brengt het aantal overwinningen van deze officier in een tijdperk van drie maanden op 21.

Londen, 27 juli. De admiraliteit deelt mede: Van 18 tot 24 juli hebben de eenheden van de strijdmacht in de lucht in samenwerking met de vloot met goede uitslag 15 ton bommen geworpen op militaire doelen te Zeebrugge, Brugge en Oostende.

Zes vijandelijke vliegtuigen werden vernield, acht stuurloos omlaag gejaagd. Wij missen er vijf.

Belgische parlementsleden te Havre.

Havre, 26 juli. Voor de Belgische parlementsleden, te Havre bijeen, heeft heden minister Segers gesproken over de reorganisatie der spoorwegen en waterwegen. Hij zegde, dat belangrijke wijzigingen aangebracht zouden worden op spoorweggebied.

Generaal De Ceuninck, minister van oorlog, zette uiteen wat het leger gedaan heeft en bracht een welsprekende hulde aan de vastberaden geest van het leger.

De minister van justitie heeft, in antwoord op vragen van van Cauwelaert en Buysse nopens het gebruik van het Vlaams in de militaire rechtspraak, gezegd, dat er hervormingen op handen waren.

Buysse drong, na een redevoering over de financiële politiek na de oorlog, bij de minister van oorlog aan op verbetering in de toestand van de gepensioneerde officieren, die zich in Nederland bevinden.

De bijeenkomst neemt vervolgens eenstemmig het volgende bericht aan, gericht op parlementsleden die in België gebleven zijn en tot de bevolking van bezet België: "Bijeengekomen in verbanning brengen wij onze groet aan het vaderland, dat wij zo teder, zo diep, zo smartelijk liefhebben. Wij voelen al zijn leed. Ons hart is met u, collega's, die onder het juk van de overweldiger zo dapper uw stem verheven hebt, met de fiere balie, de onbuigzame magistratuur, die voor de rechtspraak het recht opeisten onafhankelijk te zijn, met de provinciale en gemeentelijke bestuurders, die waardig de tradities ophouden, met die geleerden en staatsdienaren, die weigerden hun medewerking te verlenen aan een manoeuvre, dat gericht is tegen de nationale eenheid, met die arbeiders, die liever de hardste ontberingen leden, dan hun plicht te verraden, met de geestelijkheid, zo nobel bezielde met de zuiverste vaderlandsliefde, met het gehele Belgische volk, dat in al zijn klassen en strijd moed en fiere berusting getoond heeft, met de vrouwen, die wenen, met de kinderen, die honger hebben, met de grijsaards, die in angstige beklemming wachten op de triomfantelijke terugkeer van degenen, die ze liefhebben. Maar tegelijkertijd zijn wij trots op uw edele houding, onze grote voorouders waardig, en die eerbied afdwingt aan elk man van eer. Waarde collega's, eerst wanneer wij weer allen verenigd

zullen zijn, zullen wij onze onderbroken taak en onze arbeid voort kunnen zetten. Op dit ogenblik zullen wij trachten die arbeid te verrichten in algehele gemeenschap van gedachten en gevoelens met u en dikwijls zullen wij uw grote verre stem horen en we zullen haar begrijpen. Volk van België! Uw vertegenwoordigers hebben geen andere eerezucht en geen andere bron dan naar hun krachten in het kader van onze grondwettige instellingen mee te werken tot de bevrijding, tot uw wederopheffing, tot uw grootheid. Maar ze weten reeds, dat op de dag, waarop ge weer zult opstaan in uw vrijheid en soevereiniteit, niets schoner zal zijn dan uw roem, niets groter zal zijn dan uw werk en uw lotsbestemming. Daarom keren op de duur al hun gedachten, al hun liefde, al hun hoop zich tot u."

Aan het slot van de bijeenkomst hebben de parlementsleden zich in groep laten fotograferen met het gehele griffiepersoneel erbij.

Havre, 27 juli. De bijeenkomst der Belgische parlementsleden te Havre heeft heden haar werkzaamheden beëindigd door de behandeling van de kwestie der zeetransporten, met name wat betreft de Koninklijke Belgische Lloyd. Ze stelt een parlementaire controle voor en benoemde een commissie van drie leden om nieuwe bijeenkomsten in de naaste toekomst voor te bereiden. Ze behandelde tenslotte de kwestie van het alcoholisme.

De regering heeft beloofd de uitgesproken wensen in onderzoek te nemen en op elk afzonderlijk te antwoorden. De bijeenkomst, die met gesloten deuren gehouden is, behandelt het activisme en neemt het volgende protest aan: de vergadering besluit de nationale eenheid onaangetast te bewaren en alle taalkwesties op te lossen in een geest van volstrekte eenheid, billijkheid en rechtvaardigheid in volkomen onafhankelijkheid zonder enige vreemde inmenging of invloed; ze veroordeelt de dagen dat slechte staatsburgers, die hun misdadige medewerking verlenen aan de tevergeefs door de

overweldigter beproefde manoeuvres tot het zaaien van verdeeldheid; ze zendt de uitdrukking van haar levendige sympathie en van haar bewondering aan de vaderlandsliefde personen, die voor het aangezicht van de vijand en zonder in de taalkwestie enige afstand te doen van hun eisen, in het openbaar de maatregelen van administratieve scheiding in België, door de Duitsers genomen, van de hand gewezen hebben; ze sluit zich aan bij al de fiere verklaringen, afgelegd door de in het land gebleven parlementsleden.

Morgen zullen de te Havre vertoevende parlementsleden kransen leggen op de graven van de te Havre begraven Belgische parlementsleden en soldaten. Maandag zullen zij de Belgische artillerie-inrichtingen en de schoolkoloniën bezoeken.

Huysmans kon niet te Havre komen.

Havre, 27 juli. Ofschoon Camille Huysmans van de Belgische regering de nodige paspoorten gekregen had, heeft hij niet te Havre kunnen komen om aan de bijeenkomst der Belgische parlementsleden deel te nemen, daar de Engelse zeelieden besloten hadden hem niet te vervoeren. Huysmans had toen plaats willen nemen op een Belgisch schip, maar daar werd hij eveneens geweigerd.

Belgische geïnterneerden.

Emiel Hullebroeck komt in vrij België op voor de hier te lande geïnterneerde Belgische soldaten. Zij, die buiten de kampen werken, wekken bij Hullebroeck de indruk, dat de Belgische soldaten de paria's der samenleving zijn, maar de soldaten in de kampen! Van den Broek schrijft:

Men moet eerst een interneringskamp bezoeken en met de jongens, die men vroeger kende, ongedwongen en onbevangen kunnen spreken om te beseffen wat interneringswee is. Dat tart gewoonweg

alle beschrijving! Duizenden en duizenden jongemannen in de bloei der jaren, die nu reeds bijna vier jaar lang gedwongen werkloos zijn, die leven als planten, zonder doel, de ene dag zoals de andere, velen met het schrijnende, knagende wee in het hart dat vrouwen en kinderen in België ten onder gaan, velen die daarenboven in jaren niets meer van hun geliefden hebben gehoord. Ze liggen daar op hun strozakken, in dezelfde loods die vier jaar geleden werd opgetrokken en die wellicht berekend was voor enkele maanden! Ze liggen daar van de vroege morgen tot de late avond te denken aan hun rampzalig bestaan en ze missen de moed om op te staan en tegen de morele inzinking te vechten.

Ik heb er gezien, jongens die ik vroeger kende vol gezondheid en levenslust, thans wrakken geworden; oude mannen van 25 jaar, met fletse ogen en bleke, ingevallen wangen.

En alsof het diepe zielenlijden niet voldoende was, komt er de laatste tijden nog een grijnzend spook bij: de honger! Want – waarom het te verbloemen? – Onze geïnterneerden hebben honger. Wel krijgen ze de gewone portie, maar die is onvoldoende als men ze niet van tijd tot tijd en weinig kan aanvullen ... En de magere, al te magere soldij laat dat niet toe!

Oh, men zou willen miljoenen rijk zijn om hier metterdaad in te grijpen! Het gemoed komt in opstand, wanneer men die toestanden nagaat.

Weliswaar vernemen we thans dat beterschap beloofd is. Men pleegt overleg tussen de verschillende betrokken regeringen, om aanvullende levensmiddelen toe te voeren. Doch, in vredesnaam, dat men vlug en doelmatig handele.

Men moet ons niet komen paaien met rapporten, die wijzen op wèl gunstige omstandigheden! Het is niet voldoende, dat een generaal of hooggeplaatst regeringspersoon eens een kamp bezoekt, er – natuurlijk – alles op zijn best vindt en zelfs eens de soep durft proeven! Dat hij een paar mannen aanspreekt die hem niet rechtzinnig durven en kunnen antwoorden, omdat ze zijn taal niet meester zijn! Dat hij voorgelicht wordt door mensen, die wel de middelen hebben om zich aanvullend rantsoen te verschaffen en dus de buikriem niet vaster moeten toehalen! Dat alles kan hem het grote zielenleed en de lichamelijke ontbering niet doen begrijpen, waaronder de arme jongens lijden en hij mag misschien verwonderd opkijken, wanneer men hem zegt – indien men het niet verzwijgt – hoevelen er reeds krankzinnig werden door dat dodende bestaan, toch zou hij zelf achter de prikkeldraad moeten leven, dagelijks met de jongens omgaan, hun vertrouwen moeten kunnen winnen, alvorens hij zou kunnen beseffen wat daar wordt geleden.

ik durf dan ook een dringend beroep doen op onze regering. ik durf haar te zeggen: die toestand is grievend en ondraaglijk! in Nederland grijpt de nood zowel de Hollanders als de anderen aan. België zelf moet dus helpen, nu, onmiddellijk. benevens de beloofde toevoer van aanvullende levensmiddelen, kan ook de soldij wel flink verhoogd worden, dient er gezorgd voor betere kleding en huisvesting. De oorlogsgod heeft nu reeds zoveel offers gebracht, dat het daar niet kan op aan komen.

Dat men toch bedenke dat het nodig is, dringend nodig, dat men die dertigduizend jongemannen na de oorlog naar België zal terugvoeren, gezond naar lichaam en geest. Gezonde mannen zullen er genoeg nodig zijn. Het volk zal door de uitgestelde, jarenlange ontberingen reeds genoeg ondermijnd zijn, zonder dat men het er mag laten op aankomen er nog 30.000 wrakken bij te voegen.

Wat andere regeringen voor hun krijgsgevangenen doen, dat moet de onze kunnen doen voor haar geïnterneerden. Geen opoffering mag daartoe te zwaar zijn.

Mag onze stem niet in het wilde klinken!

Professor Bodenstein bespreekt in De Toorts de jongste uitlatingen van de Duitse rijkskanselier over België. Het laatste gedeelte van zijn artikel volgt hier:

Zijn (de kanseliers) troef tegen Engeland is het bezet houden van België. Dit is een doorn in het vlees der Engelsen. Ze kunnen onmogelijk toelaten, dat Duitsland de Vlaamse kust behoudt. Het zou een pistool zijn op de borst van Engeland. Tegenover het Duitse volk zou het echter een misdaad zijn, als men België niet als pand behield bij eventuele onderhandelingen. Het is wel noodlottig voor het zo geteisterde land en volk, maar het is onzin onder de omstandigheden van Duitsland iets anders te verwachten. Duitsland zal eerder Elzas-Lotharingen aan de vijand prijsgeven dan België los te laten. Hoe pijnlijk deze gedachte ook voor de Vlamingen moge zijn, ze zullen bij hun onderhandelingen met de Duitsers deze aanspraak ten volle moeten erkennen.

Wanneer de door de rijkskanselier genoemde eisen Duitslands minimum zijn, zal er vooreerst van geen vrede sprake zijn. Het is echter duidelijk, dat de vrede niet zal tot stand komen op dusdanige wijze, dat de ene partij de andere zijn voorwaarden oplegt. Men zal tot een vergelijk moeten komen. Beide partijen zullen water in hun wijn moeten doen. Dat Duitsland nu iets positiever is geweest omtrent zijn eisen in België is mij het bewijs, dat het wil onderhandelen. De toestand goed doorschouwend, eist het nu veel meer, dan wat het werkelijk hoopt te verkrijgen. Thans zijn minimumeisen te stellen zou niet te verdedigen zijn, tenzij men nog

altijd rekest op een overwinning, die in staat zou stellen de vredesvoorwaarden te dicteren. Met von Kühlmann verbannen wij deze gedachte tot het rijk der onwaarschijnlijkheden. Men zal tenslotte overleg plegen. En dan zullen redelijke eisen de doorslag geven. België wordt hersteld, onafhankelijk en neutraal, omdat men elkaar de voordelen niet gunt, voortvloeiend uit een aanleuning naar oost of west. Beide partijen zullen zich tevreden moeten stellen met negatieve eisen. In zijn inwendige regeling zal moeten worden gezocht naar een gewicht en tegengewicht die elkaar in evenwicht zullen hebben te houden. De rechtmatige eisen van de Vlamingen zullen dan moeten worden ingewilligd. Het welbegrepen Duitse eigenbelang eist vandaag, dat het Vlaamse element in België in zijn positie zou worden gesterkt. Men mag niet langer twijfelen aan de bevoegdheid van het Vlaamse volk zich staande te kunnen houden in een behoorlijk tot stand gekomen autonome bondstaat Vlaanderen in het Belgische koninkrijk. Dan zullen alle Vlaamse elementen eendrachtig samenwerken. Nu is het de tijd, dat men die hervormingen doorvoert, die later alleen zullen kunnen worden tot stand gebracht onder scherpe weerstand van franskiljonse zijde. Zich na de oorlog te mengen in binnenlandse aangelegenheden van België zou Duitsland nooit enig voordeel brengen, integendeel. Nu is het de welaangename tijd om van de administratie van het land te maken een bolwerk van de jonge Vlaamse staat, zodat, wanneer straks na de oorlog de grondslagen behoorlijk zullen zijn gelegd, de machine behoorlijk kan functioneren. De eisen van het Vlaamse volk moeten ter vredesconferentie niet als Duitse eisen ter tafel komen. Het Vlaamse volk moet ze stellen, en dan kan Duitsland ondersteunen. Op de weg van Duitsland ligt het Vlaanderen in een dergelijke positie te plaatsen, dat Vlaanderens eis om gehoord te worden niet kan worden afgewezen. De feitelijke bezetting van het Vlaamse land stelt Duitsland hiertoe in staat, nu de Vlamingen zelf met de Duitsers meewerken. Zonder hun steun stond Duitsland heel wat zwakker en

het wil ons voorkomen, dat men in Duitsland nog niet algemeen genoeg het gewicht van deze medewerking inziet en ten volle uitbaat.